

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
KANTONALNI SUD U TUZLI
Broj: 32 0 Rs 436467 23 Rsž
Tuzla, 13.11.2024. godine

Kantonalni sud u Tuzli, u vijeću sastavljenom od sudija, Tenzile Begović, kao predsjednika vijeća, Amele Delić i Asje Razić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja T.P. iz T., ul. ... i S.A., sin H. iz K., ..., koje zastupaju punomoćnici Ružica Tanasilović, Sanja Todorović i Zlatko Garić, advokati iz Tuzle, protiv tuženog Rudnik uglja „Kreka“ d.o.o. - Tuzla, koga zastupa punomoćnici Anesa Bajrić i Sejfudin Krnjić, advokati iz Tuzle, radi isplate doprinosa, vrijednost spora 100,00 KM, odlučujući o žalbi tuženog izjavljenoj protiv presude Općinskog suda u Tuzli broj 32 0 Rs 436467 22 Rs od 11.08.023. (pravilno:2023.) godine, u sjednici vijeća održanoj dana 13.11.2024. godine, donio je sljedeću

P R E S U D U

Žalba se odbija i prvostepena presuda potvrđuje.

Odbija se zahtjev tuženog za naknadu troškova žalbenog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Stavom prvim izreke prvostepene presude, obavezan je tuženi da Federalnom zavodu za penzijsko i invalidsko osiguranje Mostar, KAS Tuzla, na ime tužitelja T.P. iz T., uplati zakonom propisane doprinose za period od 01.01.2001. godine do 01.03.2006. godine u ukupnom iznosu od 2.355,07 KM, te na ime A.S. sin H. iz K. da uplati zakonom propisane doprinose za isti period u ukupnom iznosu od 2.207,26 KM od čega na ime doprinosa za redovan staž iznos od 2.101,78 KM a na ime doprinosa za staž koji se računa sa uvećanim trajanjem (beneficirani radni staž) iznos od 105,48 KM, i to kao razliku između uplaćenih i obračunatih doprinosa na obračunate i isplaćene plaće u utuženom periodu, a sve u roku od 15 dana od dana prijema presude.

Stavom drugim izreke, obavezan je tuženi da tužiteljima naknadi troškove postupka u iznosu od 1.474,72 KM, u roku od 15 dana od dana prijema presude. !

Protiv navedene presude žali se tuženi zbog svih razloga iz člana 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 - u daljem tekstu: ZPP), sa prijedlogom da se žalba uvaži, tužba odbaci kao nedopuštena ili zahtjevi tužitelja odbiju kao neosnovani, uz obavezu tužitelja da tuženom nadoknade troškove prvostepenog i žalbenog postupka, odnosno da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Žalba nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za uplatu razlike manje uplaćenih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: doprinosi za PIO), za period od 01.01.2001. do 01.03.2006. godine.

Prema stanju spisa, sadržini izvedenih dokaza i obrazloženju prvostepene presude, slijedi da su tužitelji u utuženom periodu bili zaposlenici tuženog; da je tuženi u periodu od 01.01.2001. do 01.03.2006. godine, tužiteljima u skladu sa svojim odlukama, dio obračunate plaće pretvarao u neoporezivu naknadu toplog obroka do maksimalnog iznosa, te time umanjio osnovicu za obračun doprinosa za PIO; da je tužitelju T.P. (u daljem tekstu: prvotuzitelj), prestao radni odnos kod tuženog dana 19.08.2021. godine, zbog ispunjavanja uslova za starosnu penziju; da je tužitelj S.A. (u daljem tekstu: drugotuzitelj) u radnom odnosu kod tuženog na neodređeno vrijeme; da prema nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke Almire Hurić od 11.05.2023. godine, dio plaće za koji prvotuzitelju nisu uplaćeni doprinosi iznosi 6.672,70 KM, kao i da neuplaćeni doprinosi na taj dio plaće iznose 2.355,07 KM; da dio plaće za koji drugotuzitelju nisu uplaćeni doprinosi iznosi 5.955,03 KM, kao i da neuplaćeni doprinosi na taj dio plaće iznose 2.101,78 KM, za staž osiguranja koji se računa sa efektivnim trajanjem (u daljem tekstu: staž osiguranja), odnosno 105,48 KM, za staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem (u daljem tekstu: beneficirani radni staž).

Slijedom iznesenog prvostepeni sud je usvojio tužbeni zahtjev tužitelja kako je to bliže navedeno u izreci pobijane presude, pozivom na odredbe člana 117.a. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine F BiH", broj: 29/98 – 4/09 – u daljem tekstu: raniji Zakon o PIO), a u vezi sa članom 11. stav 1. tačka a. Zakona o doprinosima ("Službene novine F BiH", broj: 35/98 i 4/21).

Suprotno rezonovanju tuženog u žalbi, tužitelji imaju pravo da kondemnatornom tužbom, pred nadležnim sudom, potražuje uplatu doprinosa za PIO, ukoliko smatraju da im tuženi kao poslodavac nije uplaćivao i obračunavao doprinose na isplaćena lična primanja i to ne samo za vrijeme dok su u radnom odnosu kod poslodavca (drugotuzitelj), nego i nakon ostvarivanja prava na penziju (prvotuzitelj). Naime, u smislu odredbe člana 46. stav 3. i 101. stav 3. novog Zakona o PIO („Službene novine F BiH“, broj 13/18 i 93/19), drugotuzitelj ima pravni interes da traži uplatu doprinosa za PIO i na ovaj dio obračunate i isplaćene neto plaće na koji nisu plaćeni doprinosi, kako bi drugotuzitelj ostvario odgovarajuću penziju, odnosno kako bi prvotuzitelj bio u mogućnosti, da pokrene upravni postupak, radi izmjene rješenja, kojim je ostvario prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja po osnovu starosne penzije.

Zbog toga, pravilnost i zakonitost pobijane presude ne može se dovesti u pitanje žalbenim navodima, da iznosi plaća koji su predstavljali osnovicu za obračun doprinosa u ovom postupku nisu navedeni u M4 kartonima kao plaća, da provođenje presude nije moguće, te da penzija tužitelja neće biti promijenjena, kao i žalbenim navodima da je u vrijeme podnesene tužbe prvotuzitelj već ostvario pravo na starosnu penziju, na osnovu iznosa plata koje su upisane u M4 obrascu (sada MIP), budući da tuženi zanemaruje da pitanje ostvarivanja, odnosno povećanja penzije, tužitelji imaju rješavati u upravnom postupku, kod nadležnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje.

Dalje, nasuprot navodima žalbe, prvostepeni sud je pravilnom primjenom odredbe člana 8. ZPP, dao pravilnu ocjenu izvedenih dokaza, te kroz razloge svoje odluke savjesno i brižljivo cijenio svaki relevantan dokaz posebno i sve dokaze zajedno, pa tako i nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke, kao i sadržinu presude Kantonalnog suda u Tuzli broj: 32 0 K 017994 17 Kžk od 23.03.2018. godine, čiju je sadržinu imao u vidu i vještak ekonomske struke prilikom izrade svog nalaza i mišljenja, kao i sadržinu Sporazuma o

izmirenju potraživanja zaposlenika na ime razlike plaća i drugih potraživanja po osnovu prava iz Kolektivnog ugovora, kao i ostalu materijalnu dokumentaciju pobliže navedenu na strani 3-8 pismenog nalaza i mišljenja. Zbog toga, nisu prihvatljivi žalbeni navodi da prilikom donošenja pobijane presude nije došlo do povrede odredbi člana 8. i 191. stav 4. ZPP, kako se to nastoji predstaviti u žalbi.

Pravilnost pobijane presude ne može se dovesti u pitanje ni žalbenim navodima da je prvostepeni sud pogrešno ocijenio izvedeni dokaz - presudu Kantonalnog suda u Tuzli broj 32 0 K 017994 17 Kžk i istu pogrešno doveo u vezu sa nalazom i mišljenjem vještaka, jer da je u krivičnoj presudi činjenično stanje utvrđeno na suprotan način i u odnosu kako je to prikazao vještak u ovom postupku, obzirom da je utvrđena imovinska korist u dijelu isplate toplog obroka preko dozvoljenog 2%, dok je prvostepeni sud u identičnoj situaciji utvrdio da se radilo o plaći, a ne toplom obroku.

Žalba zanemaruje da su se u krivičnom postupku koji je vođen protiv tuženog kao pravnog lica, zbog produženog krivičnog djela - zloupotreba ovlasti u privrednom poslovanju, odnosno certificiranog računovođe tuženog zbog krivičnog djela - krivotvorenje službene isprave, utvrđivale činjenice relevantne za postojanje navedenih krivičnih djela. U konačnom iz izreke presude na koju se tuženi poziva u žalbi, proizlazi, da je isplata plaće vršena dijelom kroz topli obrok u novcu, da su sačinjavana dva obračuna plaća i to obračun u kojem je obračun plaća iskazan u umanjenom iznosu, a razlika do zarađene plaće iskazana kao isplata toplog obroka u novcu, a što nije u suprotnosti sa nalazom i mišljenjem vještaka ekonomske struke, iz čijeg nalaza i mišljenja proizlazi, da je tuženi, tužiteljima kao svojim zaposlenicima, u utuženom periodu (koji obuhvata i vremenski period od 01.08.2003. do 01.04.2005. godine, naveden u izreci presude donesene u krivičnom postupku), obračunao i isplatio plaću, u kojoj je jedan dio plaće prikazao kao topli obrok, pri čemu tuženi nije dokazao da je u korist tužitelja uplatio i doprinose za PIO, na isplaćeni dio plaće prikazan kao topli obrok, što ni u kom slučaju tuženi nije mogao dokazati sadržinom krivične presude, kako to navodi u žalbi.

Takođe, pravilnost pobijane presude ne može se dovesti u pitanje ni opširnim žalbenim navodima, da tužitelji nisu tražili da sud utvrdi da je obračun plaća u utuženom periodu bio pogrešan, jer da na izvršeni obračun plaća nisu imali prigovore, niti su podnosili tužbu nadležnom sudu; da doprinosi na koje je obavezan tuženi predstavljaju iznose koje tuženi nije isplatio tužiteljima; da se radi o „negativnoj korekciji“ po osnovu koje je umanjena plaća; da je vještak naveo dva obračuna plaće, iako ne mogu postojati dva obračuna plaće, kao i da je prvostepeni sud pogrešno utvrdio da je isplaćeni topli obrok u stvari plaća, iako ni jednim zakonom nije propisano ograničenje u pogledu visine toplog obroka.

Naime, u nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke, dat je pregled obračunatih plaća tužiteljima, pregled neto plaće kao osnovice doprinosa, zatim pregled iznosa koje je tuženi umanjio kao „negativnu korekciju“ na koje nisu uplaćeni doprinosi, te je vještak našao da je od strane tuženog ukupno obračunata mjesečna neto plaća tužiteljima umanjena za iznos zarade „korekcija negativna“, te kao takva služila kao osnovica za obračun doprinosa. Dalje, vještak se izjasnio da su tužitelji u utuženom periodu ostvarili pravo na topli obrok po osnovu bona u visini od 3,10 KM dnevno, da je tuženi pored toplog obroka u bonovima tužiteljima obračunavao i naknadu za topli obrok u novčanim iznosima, tako da su pojedinačnim odlukama utvrđene visine maksimalnog iznosa toplog obroka po danu do visine neoporezivog iznosa, te se za tako utvrđeni iznos toplog obroka umanjivala obračunata plaća tužiteljima kroz vrstu zarade „korekcija negativna“, na koji način koji način su za tužitelje u utuženom periodu uplaćeni doprinosi za PIO, u manjem

iznosu od pripadajućih, a pri čemu je vještak na ročištu za glavnu raspravu, dao sva potrebna pojašnjenja pismenog nalaza i mišljenja.

Obzirom na sadržinu nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke, koji je sačinjen u skladu sa postavljenim zadacima od tužitelja, kao i tuženog, te koji je jasan, potpun i neproturječan sam sebi ili izvedenim okolnostima, da zadatak vještaku nije postavljen izvan okvira tužbenog zahtjeva, kako žalba to nastoji prikazati, pravilan je zaključak prvostepenog suda da prvotužitelju pripada pravo na uplatu manje uplaćenih doprinosa za PIO u ukupnom iznosu od 2.355,07 KM, odnosno drugotužitelju u ukupnom iznosu od 2.207,26 KM (za staž osiguranja i beneficirani radni staž), budući da su, nasuprot navodima žalbe, tužitelji u ovom postupku dokazali da su u utuženom periodu ostvarili plaću u većem iznosu od iznosa na koje su uplaćeni doprinosi, dok sam način na koji je tuženi evidentirao plaću koju su tužitelji ostvarili, ne može uticati na pravo tužitelja da im se na ostvarenu plaću uplate pripadajući doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje. Naime, kada se ima u vidu da je dio plaće koju su tužitelji ostvarili, tuženi bez zakonskog osnova prikazao kao „negativnu korekciju“, odnosno topli obrok, taj isplaćeni dio ima se tretirati kao plaća, i na taj dio plaće tuženi je dužan uplatiti doprinose za PIO, kako je to pravilno zaključio i prvostepeni sud, pa suprotni žalbeni navodi ne stoje.

Nasuprot navodima žalbe pravilno je prvostepeni sud cijenio sadržinu Sporazuma zaključenih sa prvotužiteljem dana 30.06.2010. godine, odnosno sa drugotužeteljem 25.06.2010. godine, o izmirenju potraživanja zaposlenika na ime razlike plaća i drugih potraživanja po osnovu prava iz Kolektivnog ugovora, nalazeći da je istim obuhvaćen obračun potraživanja za period 16.08.2006. do 16.08.2007. godine, kako je to i navedeno u članu 3. zaključenih Sporazuma. Pri tome, neprihvatljivi su i žalbeni navodi da su se zaključenim Sporazumima tužitelji odrekli bilo kakvih drugih potraživanja, budući da se zaposlenik može odreći samo tačno određenih potraživanja, dok se iz sadržine sporazuma, pored toga što se ne odnosi na utuženi period, ne proizlazi da su predmet Sporazuma bila potraživanja za PIO, koja su predmet ovog postupka.

Odlukom Ustavnog suda broj AP-845/08, na koju se tuženi pozivao tokom postupka, odbačene su kao nedopuštene apelacije apelanata - zaposlenika RMU Kakanj d.o.o., povodom odluka donesenih u parničnom postupku kojim su apelanti odbijeni sa tužbenim zahtjevom da im poslodavac naknadi materijalnu štetu na ime razlike penzije, pa su neprihvatljivi žalbeni navodi da je Ustavni sud u istoj pravnoj situaciji našao da tužbeni zahtjev nije osnovan, a da prvostepeni sud nije postupio po odluci Ustavnog suda.

Na drugačiju odluku suda nije od uticaja pozivanje tuženog na zapisnik o inspekcijском nadzoru Porezne uprave od 24.12.2023. godine, budući da isti ne sadrži konkretna utvrđenja, relevantna za potraživanje tužitelja u ovoj pravnoj stvari.

U konačnom, u podnesenoj tužbi tužitelji nisu ni iznosili činjenične navode da im nije pravilno obračunata i isplaćena plaća za utuženi i dosuđeni period, koja u sebi sadrži i iznos po osnovu „negativne korekcije“, odnosno topli obrok, koji je prilikom obračuna plaće sam tuženi vodio kao sastavni dio plaće, zbog čega nije ni bilo potrebe da tužitelji u tom smislu traže zaštitu svojih prava kako se to nastoji predstaviti u žalbi. Naime, tužitelji u ovoj pravnoj stvari, na ostvarene i isplaćene plaće, potražuju razliku manje uplaćenih doprinosa za PIO, dakle, radi o pravima iz PIO koja u smislu odredbe člana 3. ranijeg Zakona o PIO, odnosno člana 5. novog Zakona o PIO, ne mogu zastarjeti, niti se mogu oduzeti, smanjiti ili ograničiti izuzev slučajeva utvrđenih navedenim Zakonom, pa su neprihvatljivi i navodi žalbe o zastarjelosti potraživanja doprinosa za PIO, odnosno nepostojanja mogućnosti potraživanja doprinosa za PIO, jer da prestankom glavnog

potraživanja (plaće), prestaju i sporedna prava pozivajući se pri tome na odredbe člana 115. Zakona o radu F BiH („Službene novine F BiH“, broj 26/16 i 89/18), kao i odredbe člana 295. i 369. Zakona o obligacionim odnosima, koje nisu primjenljive u konkretnom slučaju.

Stoga, kako prema odredbama člana 1., 4. stav 2. tačka 1. i 2., član 6. tačka 1. i 11. stav 1. Zakona o doprinosima, poslodavac obračunava i plaća doprinose na isplaćena lična primanja zaposlenika i ta obaveza nastaje pri isplati plaće i primanja, pa kako je u ovoj pravnoj stvari utvrđeno da su tužitelji u traženom periodu ostvarili plaću u većem iznosu od iznosa na koji je tuženi izvršio uplatu doprinosa za PIO, to tužiteljima pripada pravo na isplatu manje uplaćenih doprinosa za PIO, obzirom da je takva odluka ima utemeljenje u odredbama člana 83., 89. i 117.a) ranijeg Zakona o PIO, kao i navedenim odredbama Zakona o doprinosima.

Ostale navode žalbe ovaj sud nije cijenio, jer nisu od odlučnog značaja (član 231. ZPP).

Tuženi, iako u žalbi osporava odluku o troškovima postupka, ne navodi konkretne razloge zbog kojih ta odluka nije pravilna, dok ovaj sud nalazi da je odluka o troškovima postupka zasnovana na pravilnoj primjeni odredaba člana 386. stav 2. i 396. ZPP, kao i odredaba člana 12., 13. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službene novine F BiH“, broj 22/04 i 24/04).

Kako ne stoje razlozi žalbe, a ni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, to je primjenom odredbi člana 226. i 235. tačka 2. ZPP, odlučeno da se žalba odbije kao neosnovana i prvostepena presuda potvrdi kao pravilna i zakonita.

Odluka o odbijanju zahtjeva tuženog za naknadu troškova žalbenog postupka donesena je primjenom odredbe člana 397. stav 1., u vezi sa članom 386. stav 1. ZPP, budući da nije uspio sa žalbom.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Tenzila Begović, s.r.